

PETROGRAD

(odlomak)

Na postelji se razbaškario Stepan nad ostatkom sveće: pred knjigom sa crkvenoslovenskim slovima.

Aleksandar Ivanović se seti sada Stjopkinog obećanja: da mu donese Trebnik (zanimava ga je molitva ohrabrujuća Vasilija Venkoga k besima).

— Stepane: baš mi je milo!
— Evo, doneo sam vam, gospodine... — ali, pogledavši na posetioca, Stjopka dodade — što ste onomadne tražili...

— Nemoj da ideš, sedi malo... Ovo je gospodin Sisnarfne...

Tad sveća dogoče: upali se hartija kojom je bila umotana, i zidovi zaigraše u vatru...

— Ne, gospodine, pustite me: vreme je — uzurba se Stepan, žureći se i ne gledajući na gosta.

On ponesi i Trebnik.
Sta će — sa Stepanom? Stepan neće oporosti; Stepan sada misli:

— Kad su se *takvi* navdali, šta će mu Trebnik... *Takvi* nisu za svakoga.

Mora biti, mora biti da Stepan nešto sluši. Kako će — bez Stepana:

— Stepane, ostani.
— Pa oni su došli kod *vas*: ne kod mene...

— Oni to vas traže...

I za Stepanom se zalupiše vrata. Aleksandar Ivanović htjede da vikne za njim da ostavi Trebnik, ali zastide se. A plamenovi, naigraviši se, umirahu na zidovima; izgorela je hartija: i sve se — zelenelo...

Zamolio je posetioca da sedne pored stola; sam je stao kod vrata da bi se, ako bude bilo potrebno, brzo našao na stepenicama i zatvorio posetioca.

Posetilac se pak oslanjao na prozor, pušio je cigaretu; i obris se njegov ocrtavao na pozadini zelenih providnih zaoknjenih prostora (tamo je jurio mesec)...

— Ja vas, veoma mi je drago — umirivao ga je Aleksandar Ivanović — ispitujući rukom kvaku na vratima.

— Ali... nameravao sam... Tim pre što odlazim čim svane.

— Odlazite?

— Da, u Finsku, u Švedsku... Medjutim, moja je otadžbina Semaha; klima mi ne prija...

— Da, — odgovori Aleksandar Ivanović — Petrograd je na močvari...

Obris odvali:

— Petrograd je za Rusku Imperiju tačka... Uzmite kartu... Prestoni grad naš, ukrasen spomenicima...

— Vi kažete; prestoni grad naš... — Otkud vaš: prestoni *vaš* grad je, valjda Teheran... Vama, istočnjaku...

— Ta ne, bio sam u Parizu i u Londonu... da: na to da prestoni grad *naš* pripada zemlji duhova — uzurba se crni obris — nije običaj da se podseća pri sastavljanju vodiča; i Karlo Bedeker je to prečutao; neobavešteni provincijalac suočava se s javnom administracijom; a pasoš za senke mu ne daju.

— Kako to mislite
— Vrlo prosto: ja znam šta me očekuje u zemlji Papanaca: Papanac (Karlo Bedeker me na to upozorava). Sta bi bilo kada bih na putu za Kirsanov naišao na logorište papuanske horde; ustalošom Francuska ih potajno naružava, uvodi u Evropu — videćete: to ide u prilog vašoj teoriji uništenja kulture: secate se?... U helsinškoj kafani slušao sam to s razumevanjem.

Aleksandru Ivanoviću je bilo gnusno da sluša pozivanje na tu teoriju; posle užasnog sna postao je svestan veze između ove teorije i satanizma.

Obris na pozadini prozora se sve više tanjšio; izgledao je sad samo kao listić crne hartije nalepljen na prozorski ram; glas se razlegao na sredini jasno omeđenog sobnog kvadrata, pokrećući se na najvidljiviji način od prozora u pravcu Aleksandra Ivanovića; samostalno, nevidljivo središte!

— Papanac je smrtno biće. S Papanacem se možete sporazumeti — pomoću alkoholnog pića (kome ste vi izražavali poštovanje svih ovih poslednjih dana i koje je dovelo i do našeg susreta); i, osim toga; u zemlji Papanaca postoje nekakvi instituti koje je odobrio papuanski parlament...

Posetilac postade samo sloj čadji na staklu osvetljenom mesecom; medjutim: njegov je glas jačo dobijajući primesu promuklog gramofonskog krika:

— Biologija senke još nije ispitana; njeni zahtevi se ne mogu shvatiti; ona ulazi

u nas bacilima koji se gutaju sa vodovodskom vodom...

— I s votkom — umetnu već u svoje ime Aleksandar Ivanović, i — nehotice pomisli: „Sta mi je? Da se nisam — podao košmaru? Odazvao se, odgovorio?“ A u mislima je odlučio: treba se ograditi od besmislice; ako sada besmislicu ne razbije svešču, svest će se razbiti o besmislicu.

— Ne, bogami: mene vi votkom ne unosite u sebe... S vodom gutate bacile, ali ja — nisam bacil; no evo: od prvih dana boravka u Petrogradu ne varim mi stomak; preti kolerina; i sleduju bolesti od kojih vas neće izbaviti žalbe petrogradskoj policiji; ne: aspoloženje, halucinacije, depresije — sve su to posledice kolerine: idite u *Farsistani*...

— Ovaj se izruguje — pomisli.

— Jednom rečju, žalbe upućene vidljivom svetu ostaju bez posledica kao i sve žalbe... Tragedija je u tome što smo mi u nevidljivom svetu: u svetu senki.

— Postoji li takav? — uzviknu Aleksandar Ivanović spremajući se da iskoči iz sobička i zaključiti posetioca koji je postajao sve suptilniji: u sobu je ušao čovek koji je imao sve tri dimenzije; prislonio se uz prozor, i postao obris (ili — dvodimenzionalan), postao tanak sloj čadji, nalik na onu koja izbija iz lampe; sada se ta crna čadj pretvorila odjednom u bleštav mesečev pepeo; i pepeo je odleteo; i obrisa nije bilo; sva se materija pretvorila u zvučnu supstancu što je treštala — samo gde? Aleksandru Ivanoviću se učini: u njemu samom.

— Gospodine Sišnarfne — govorio je Aleksandar Ivanović prestoru (a Sišnarfne više nije ni bilo).

I grmeo je odgovarajući sebi samom: — „Petrograd je četvrta dimenzija koja nije označena na kartama; obeležena je samo tačkom; a tačka je mesto dodirivanja ravni postojanja sa površinom zemljinog šara i ogromnim astralnim kosmosom — tačka u tren oka sposobna da nam izbaci žitelja četvrte dimenzije od koga nas neće spasti ni zid; trenutak ramije bio sam — u tačkama kod prozora, a sada sam se pojavio...“

— Gde? — htjede da uzvikne Aleksandar Ivanović, ali da uzvikne nije mogao jer njegovo grlo uzviknu:

— Pojavio sam se... iz vašeg grla... Aleksandar Ivanović izgubljeno pogleda oko sebe, dok je grlo izbacivalo:

— Ovdje je potreban pasoš... Medjutim, vi ste tamo zapisani: pasoš je — upisan u vama: neobičnim postupkom sami ćete se u sebi potpisati; on će doći, on će doći.

Da je mogao da pogleda sebe sa strane u tome trenutku, njega bi obuzeo, sigurno, uzas: video bi samoga sebe kako se uhvata za stomak i kako se napreže kao čovek koji se dere u prazno: pried sobom:

— Kada sam tamo kod vas registrovan? — Tada: posle akta — odgovoriše mu njegova usta.

I iznenada se razdvoji zavesa: i — seti se... onog sna; u Helsinkiju, kada su oni jurili kroz nekakve... ipak... prostore...: I on je učinio.

Sjedinio se s njima; Lipančenko je bio samo lik koji je posećao na to; u njega je ušla njihova snaga; prečuvajući od organa do organa i tražeći dušu u telu, ona je pomalo ovladala njim čitavim.

I dok se to događalo, on je mislio da ga *oni* traže; a *oni* su bili — u njemu.

— Da, naši prostori nisu vaši, tamo sve ide u suprotnom smeru... Ivanov je nekakav Japanac: Vonavi.

I shvati: Sišnarfne — Sišnarfne... Iz grlenog aparata odgovori: — Ti si me pozvao... I evo me... *Enfranskiš* je došao po dušu.

Aleksandar Ivanović iskoči iz sopstvene sobe: i — skljocnu ključ.

Da, da... to sam ja... ja — uništavam nepovratno...

Mesec odgovori: i u savršenoj tami pomoliše se malo; jedva se označise sivkaste, sure, belkaste, blede, fosforno goreće mrlje.

TAVAN

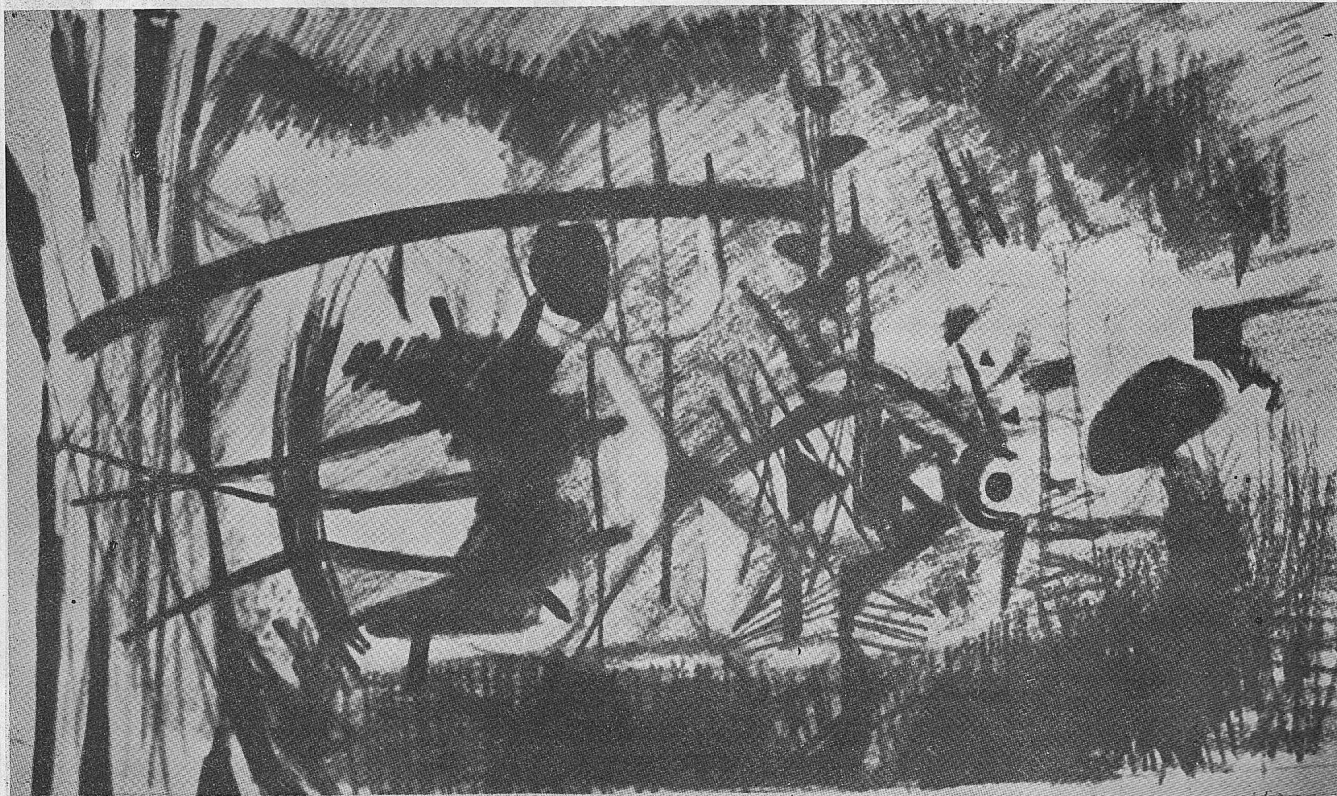
Tavan nije bio zaključan; Dudkin tamo jurnu.

Na tavanu je noću čudno: pod je gusto posut zemljom; hodaš po mekom; odjednom: greda ti podletti pod — noge; i naterata da čučneš; i vuku se poprečne pruge mesečeve kao beli balvani: bauljaš kroz njih.

Odjednom... — Greda te tresne po nosu. Nepokretne, bele mrlje — gača, peškira, čaršava; pirne vetrić — i bešumno se protegnute mrlje: gača, peškira i čaršava.

Aleksandar Ivanović se pritaji: uzdahnu s olakšanjem.

Kroz razbijena stakla začu se pesma.

Kupi mi, majko,
Haljinu što seva.

Aleksandar Ivanović oslušnu; šta je mogao da cuje? Ti znaš: jasan zvuk raspukle grede; gusto ćutanje ili — mrežu opietenu od sumova samo: u uglu sisanje i pištanje; i — napregnuti šum besumnin koraka; i — gutanje sline: slinevika.

Jednom reću — sve obični zvuci: nema potreba da ih se plašiš.

Nije hteo da ode s tavana: koraćao je između gaca, peškira i čaršava — proturio je glavu kroz razbijeno staklo; zapahnu ga spokojstvo, umirujuća tuga.

Jasno su se videli — zaslepljujuće prosto: čitav precizni kvadrat dvorišta, koje se učini malo, kao igračka, snemaste gomile drvca. Još su se u čuvarevoj kućici veselili; promukla se pesma razlegala iz kućice:

Vidim, Gospode, nepravdu svoju:
Laž mi je oči sasvim oslepela,
Laž mi je oči sasvim obmanula...
I sad se zuzeleh svoga belog tela,
Zazeleh se nevinoga zica,
Spokoja slatkoj,
Pijanoga pića —
Uplasin se, Pontije, arhijereja,
Ustraših se, Pilate, fariseja,
Ruke sam prao — i savest sprao
Nevinog sam na krst dao...

Tu su pevali: pisar Voronkov i obučar iz suterena Besmrtni. Aleksandar Ivanović pomisli: „Da sidjem do njih?”

Nebo se razvedralo; srebrni mlaz je zaslepljujuće zalivao krovove na ostrvima pod njim.

I kličućala je Neva.

I vikala je očajnički tamo u zvižduku zakasnelog brodića od kojeg se videlo oko fenjera u trku; prostirala se obala; nad kutijama žutih, surih, smeđecrvenih kuća, nad stubovima surih, smeđecrvenih dvoraca, rokokoa i baroknih, izdvojiše se tamni zidovi ogromnoga hrama koji se oštro pružao u svet mesečev zlatnom svojom kupolom, kolonadom: Isakijeva saborna crkva...

I Admiralitet pojuri u nebo kao strela. Opusteo je čitav trg.

Na stenu padaše i zvečniše: metalna kopita; konj je frktao: u usijanu maglu; obris Konjanikov odvoji se od konjskih sapki; zvečkava mamuza okrznu konjski bok.

Konj slete sa stene.

Teškozvonički topot polete — preko mosta: prema ostrvlju. Prolete Bronzani Konjanik; zategoše sa mišići metalnih ruku; u kaldrinu se konjska zarivahu kopita; razleže se kikot konjski nalik na zvižduk lokomotive; para iz nozdruva obvi ulicu: svetlosnom vrelinom; frkćući, konji zatutnjaše, a prolaznici — zatvarahu oči.

Za ulicom polete ulica, komadije leve obale: pristaništa i dimnjaci, gomila kudeljom nabijenih vreća; poleteše pustare, šlepovi, plotovi, cirade i mnoge kućice; iz magle bleсну bok te nemirne krčme.

Stari Holandjanin se ovde izvi preko kucnog praga — u hladnu razuzdanost; fenjer je tiho podrhtavao pod plavičastim licem u crnoj kožnoj kapuljači: Holandjaninovo je uho čulo ono konjsko topitanje zato što je Holandjanin napustio brodare iste kao i on što je, koji su zvečkali čašama od jutra do sutra.

Očevidno, on je znao da će se pir produžiti sve do tmurnoga jutra; očevidno je znao da će, kad otkuca ponoć, na zvečkanje čaša opet — doleći krepki Gosti: da obori čašu ognjenog pića: da slišne dvestagodišnju ruku, koja će s kapetanškog mosta okrenuti brodski točak od smrtonosnih tvrđava Kronštata; a topovska će usta, odmah za krmom, ne odgovorivši na signal, izbaciti urlik.

Neće dostići brod: on će ući u nizak oblak priljubljen uz more.

Holandjanin je sve to znao: posmatrao je obris letećeg Konjanika... Čuo se topot; frktao se nozdruv koje su, plamteli, probijale maglu svetlosnim, usijanim stubom.

Aleksandar Ivanović se udalji od prozora, umiren, smiren, prozebao; zanjihaše se bele mrlje — gaća, peškira, čaršava.

Sada tek odluču da se vrati.

ZAŠTO JE TO BILO...

Sedeo je na postelji; i odmarao se od košmara; ovde je malo posetilac; a onde je — milela stonoga; sada posetioca nije bilo; posle halucinacije dolazio je olakšanje. Svest je svetlika kao mesec: napred i nazad.

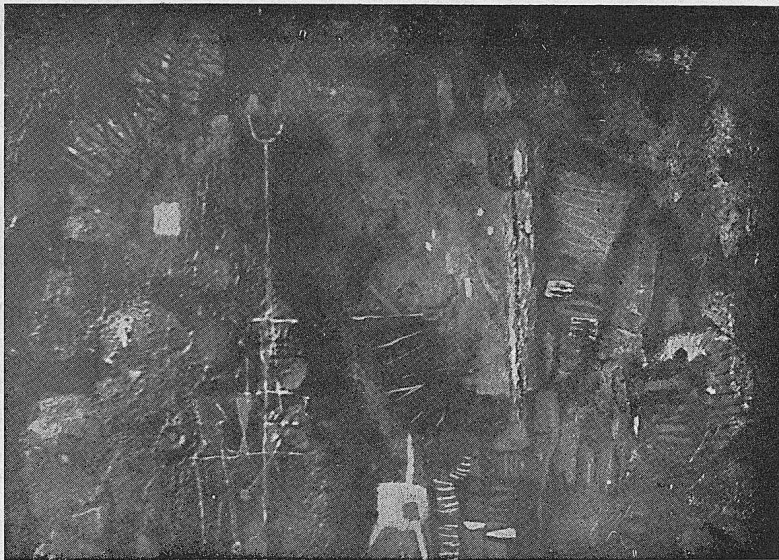
Usred četirju svojih zidova, on se samo-me sebi učini uhvaćeni sužanj, jer uhvaćeni sužanj oseća slobodu više od ostalih, a ovaj tajanstveni prostor između zidova bio je ravan svetskome prostoru.

Svetski prostor je prazan kao soba!... Svetski prostor je poslednji stepen bogatstva... Prebivalište prosjaka izgledalo bi raskošno pred prosjačkim prebivalištem svetskoga prostora.

Odmarajući se od košmara, Aleksandar Ivanović se sećao kako je stao pred osećajnu fatamorganu.

kompozicija, 1980 (ulje)

dragutin avramovski

Glas je prigovarao:

— Votka!

— Pušenje?

— Sladostrasna osećanja?

Spusti glavu; otuda — i bolesti, i strahovi, proganjanja: od nesaničice, cigareta, zloupotrebljavanja pića.

Nastup akutnog ludila osvetli se na nov način; znao je istinu ludila; ludilo je bilo polaganje računa njegovih obolelih organa osećanja — samosvesnom „Ja”; Šišnarne je bio simbol anagrama; nije on gonio ni prognio, već su gonili „Ja”-organi; alkohol i nesaničica su nagrizali telesni sastav; on je bio povezan s prostorima; počeo je da se raspada — prostori su se raspukli; u pukotine osećaja umileli su bacili; prostorima su — zaplovila prividjenja... Ko je Šišnarne? Naličje abrakadabre ili — Enfranšiš; san posle votke; tako je: Enfranšiš i Šišnarne samo su stadiji alkohola.

— Ne bi trebalo pušiti ni piti.

Odjednom, on — zadržta.

Izdao je: iz straha je prodao Nikolaja Apolonovića Lipančenku; setio se odvratne kupoprodaje: ne verujući, poverovao je; i u tome je izdajstvo; Lipančenko je veći izdajica; da ih je on izdavao, Aleksandar Ivanović je — znao. Ali je skrivao od sebe to što je znao (Lipančenko je imao vlast nad dušom); u tome je koren bolesti; u saznanju da je Lipančenko izdajica; alkohol i razvrat samo su posledice; halucinacije su samo završene karike toga lanca koji je Lipančenko skivao. Zašto? Zato što je Lipančenko znao da on — zna; a Lipančenko se ne odlepljuje kad neko zna.

Lipančenko je porobio njegovu volju; porobljavanje volje proisteklo je otud što je stalno hteo da odagna užasno podzorenje; i u opštenju s Lipančenkom terao je na podzorenje od sebe, podzrevajući da on podzoreva, Lipančenko ga nije puštao ni za korak; tako su se vezali jedan za drugog; on je u Lipančenku ulivao mistiku; a Lipančenko u njega — alkohol.

Aleksandar Ivanović se jasno seti scene s Lipančenkom; cinik, podlac, — prevario je; i seti se Lipančenkovog vrata: s gadnom borom; i vrat se bezočno smejao dok Lipančenko nije uhvatio pogled na vratu; uhvativši taj pogled, sve švatli.

Prihvati se zastrašivanja: ošamutio ga napadom; i — pomešao sve karte; zatim mu je predložio izlaz: da poveruje u izdajstvo Ableuhova.

On je — poverovao; i izvršio — akt; posao je bio obavljen.

Eto u čemu je bio košmar.

Aleksandar Ivanović prevede košmar na jezik svojih osećanja; stepenice, sobica, tavan — bili su telo; ustumarali stanovnik prostora, na koga su napadali, koji je bežao od njih, jeste samosvesno „Ja”, koje je teško vuklo otpale organe; Enfranšiš je sasvim drugačija suština, koja je ušla u prebivalište — s votkom: razvijajući se kao bacil, pretrčavao je od organa k organu. Izazivao osećanja gonjenja da bi, udarivši u mozak, izazvao samo razdraženost.

Seti se prvog susreta: s Lipančenkom; utisak nije bio najprijetljiviji; Lipančenko je ispoljavao radoznalost — prema svim slabostima ljudi koji su s njim dolazili u dodir; provokator je, naravno, mogao da poseduje nespretnu spoljašnjost, par nemislećih žmirkavih očiju.

Sto se više, polako, udubljavao u Lipančenku, u sagledavanje delova njegovog

U PROSTORU

dođe lukius pa se smije

idemo van

idemo

gore galaksije

dolje poledica

kaže lukius: sutra putujem u skopje

gledam čudim se sumnjiva vijest

zaribao sam te, kaže

i smije se usta do tjemena

tjeme do ustiju

odozgo kosa kosica svilena antiglavostitna prozobla

opet poledica i galaksije

znaš kaže u parizu došlo do ozbiljnih gužvi

ne znam kažem je li to sigurno pilam

čudi se on o pjesniče s dugom kosom

zar nisi slušao vijesti u tri sata

dobro kažem to je dosta vjerovatno

zaritao sam te kaže lukius

smije se smije srebrni zub reflektira ukradenu mjesječevu svjetlost a ja čovjek s nevaljalim očima sve žmirim

sve čekam da se prestane smijati

i zbilja

lukius se ne smije ozbiljan je

gleda izgleda u budućnost bulji

pa zine

znaš opet sam se zaljubio u mariju

DALEKA TUTNJAVA GROMA

dječak kaže

netko je stavio zvijezde na nakovanj

i kuje

mačeve

djevojčica sneno pjevuši

netko topi mačeve

i pravi zvijezde

za krivudave nebeske puteljke

meni se prividja

napado m; i — pomešao sve karte; zatim mu je predložio izlaz: da poveruje u izdajstvo Ableuhova.

ustvari

to se poništavaju

negativni i pozitivni elektriciteti

ERICK SATIE I JA

malo ironije

zaletavanja

zasićenosti od onoga što je već jednom bilo

i još možda ponešto

to smo mi

ja

i

satie

inače mi se i razlikujemo

ali to je razilaženje

manje važno od prilazjenja

zbog svega toga

ovog

popodneva

srce mi je naraslo

do veličine slona

Alojz MAJETIĆ

tela, ponašanja, navika, smešaka, pred njim je izrastala — prava tarantela. I nešto čelično udje mu u dušu: — Znam šta ću učiniti. Sve će se — završiti: kako mu nije ranije palo na um: i — mislja se ocrta. Odjednom... —

GOST

Aleksandar Ivanović ču: zvuk — zagrme dole; i ponovi se na stepenicama: razleže se udarac za udarcem; udarci metala što sitne kamen — sve više, sve bliže: nekakav je razbijaj razbijao dole stepenice; osluškivao je neće li neko otvoriti vrata da stiša bezobraznika.

Prema stepenišnom odmorštu išao je nagore (metalni neko); sada je u gromkom tresku padalo mnogo puđova: prošle pale se stepenice; i evo: odmoriste prolele pored vrata.

I — tresak: nagao; vrata sleteše — sa šarki; i — tmirne se proliše u dimnin, zelenelim kolotovima; od razdobljenih vrata, sa odmoršta, počinjahu sada mesečevi prostori; i crna se soba otvarala — u neizrecivosti; posred praga vrata, i zidova koji su propuštali plavozelene boje prostora, — spustišvi oventanu, pozelenelu ruku pružajući tešku pozelenelu ruku, stajalo je ogromno telo u sjaju razgolelog fosfora.

Podigao se Bronzani Konjanik. Taman je plašt teško visio — sjaj ramena što su se prelivala i krljuštavi oklop; ponovila se sada sudbina Evgenijeve — u trenutku kada su se raspali zidovi zdanja u plavozelenim prostorima; upravo tako: razlučila se prošlost; i Aleksandar Ivanović uzviknu: — Ja sam se — setio... Ja sam čeka...

Gigant međne glave proganjao je kroz razdoblja vremena sve do ovoga trena, zatvarajući čitav krug; stoleća proticahu; i uzadje — Nikolaj; i uzlažahu na tron — Aleksandri; a Aleksandar Ivanović, senka, odolevao je bez umora razdobljima vremena, jureći kroz dane, kroz godine, vlažnim prospektima petrogradskim, — u snu, na javi: a uzastopce za njim i uzastopce za svima — gremli su udarci metala što drobno život.

Tu lomjavu čuh i ja — ču li je ti? Apolon Apolonović je — udarac kamena. I Petrograd je — udarac kamena; karjajtida — što će se srušiti — udarac je; neizbežni su — progoni; i neizbežni — udarci; a tavanu se nećeš sakriti; sav je tavan — od Lipančenka; i tavan je — zamka; provaliti, provaliti ga — udarcima... Po Lipančenku!

Lipančenko će se razleteti pod udarcima; tavan će se — srušiti; razorice se — Petrograd; karjajtida će se — smrvti; i gola glava Ableuhova — raspući će se navoj.

Bronzani Konjanik mu reče:

— Zdravo da si, sine moj! I — tri koraka: tri treska raspuklih gređa; i metalnom zadnjicom svojom zvonko tresnu na stolicu izliveni imperator; i zeleni lakat svom težinom međi svali se na sto zvučima zvonâ; imperator lagano skide s glave bronzi venac svoj; loviri se s treskom svališe.

I zveckajući, i kokćući, ruka je vadila crvenu usijanju lulu; i — pokazivala očima na lulu; i namignula na lulu:

„Petro Primo Catherina Secunda...“ Stavi je u usta: zeleni dim rastopljene bronzne jasnje se zadimi pod mesecom.

Aleksandar Ivanović, Evgenije, shvati tad prvi put: uzalud je prorjorio stolećem; od decembra ka oktobru: za njim je tutnjalo bez gneva ikakvoga — po selima, gradovima, po tremovima, po stepeništima: on je oprošten; sve što bejaše, sa u susret idućim, samo su avetinska prohođenja do lule.

U udubljenjima međnim Konjanikovim misao buknu međna: pade ruka što je sitnila kamen, — raskali se do usijanja; i — slomi ključnjaču:

— Umri, ustupi se... Metalni Gost, usijan pod mesecom, seđeo je pred njim; purpurno crven, žegao je; evo ga: usijavši se, pobeleo je; i — potekao na povijenog Aleksandra Ivanovića: u pepeljavom potoku: metal se razli po žilama njegovim.

MAKAZE

— Šta je to? I — crvena je i dalje puzala po jastuku mlrja — brrr: prodje kroz svest.

— Stenica... Pridiže se na lakat: — Jesi to ti, Stjopka?

On vide: i čajnik, i šolju. — Divno: čaj. — Šta je divno: vi gorite...

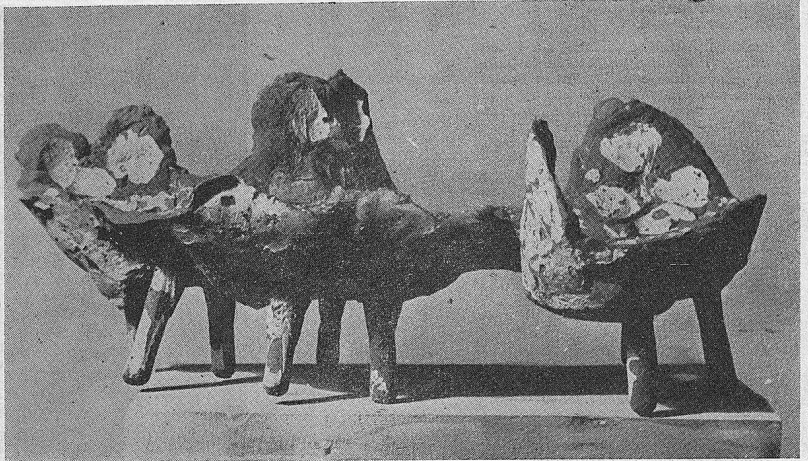
S čudjenjem primeti da nije svučen; čak nije bio skinuo ni kaput. — Otkud ti ovde?

— Svratio; a vi — ležite i stenjete; bacakate se... gorite — u vatri ste. — Ali ja sam, Stjopka, zdrav. — Kaki zdrav!... Evo doneo sam vam čaj!

Noću je u njegovim žilama proticala ključala vođa (toga se setio). — Jeste, brajko, noćas sam imao veliku vatru.

kompozicija (cement)

Peter Hadzi Bošković

— Od alkohola ćete se i skuvati. — Bili su nekakvi djavolčići — jeste, bili su...

— Dospete do besvesti. — I Rusija će prestati... — Šta?

— Od besvesti... — ... Hristova se Rus pričesti... — Ti — blebečeš... — Ni belu mačku videti nećeš... — Delirijum se — potktradao: sumnje nije bilo.

— Kad bi otrčao do apoteke... da mi kupiš kinina... — Pa mogu...

— Slušaj, Stjopuška, i maline: slatko od malina — za čaj.

A mislio je: — Malina je izvanredno sredstvo za znojenje. — Tek što se umio, a iznutra je opet buknulo, pomešalo stvarnost sa košmarom.

Dok je govorio sa Stjopkom, činilo mu se da iza vrata čeka: iskonsko-poznato. Tamo — iza vrata? Skočio; iza vrata se ukaza — odmoriste; a stepenišna se ograda obisnu nad bezdanom; i Aleksandar Ivanović cokaše nad bezdanom suhim jezikom, drhteći od jeze. Nekakvo osećanje bronzne u ustima.

— Ne, omo čeka u dvorištu... Ali u dvorištu: nikog, ničeg. Optrča uglove, prolaze (među kokcima složenih drva); srebrilo se asfalt; sreb-rile se jasike: i — nikog, ničeg.

— Pa gde je ono? — Na metalnom mestu... Ono će se ponovo javiti.

Ostajalo je sećanje na sećanje; i — na stvar koja ne trpi odlaganja.

Elastičnim koracima potrča on ka maglovitoj raskršnici dveju ulica; iz prozora je brizgao blesak...

I sijali se predmeti. Stvarno: na uglu raskršnice — bedna radnjica: s noževima, viljuškama, makazama.

Sanjiva njuška se dovlačila iza prijavog stola ka tezi od sjajnog čelika (to je vlasnik — svrdlao, pililo); oštro je padala glava uska čela.

— Treba mi, treba mi... I, ne znajući šta da uzme, Aleksandar Ivanović se zakači rukom za zubac testere: ciknu. Gazda je gledao ispod oka; nimalo čudno: kako je ležao u kaputiću na postelji, tako je i — izišao; ni šesir nije stavio; a čupava glava bi uplašila svakoga.

I gazda, savladjujući se promumla: — Testeru? — Ne testeru, — znate, nezgodno je testerom...

— Meni, znate, treba finiski... Ali osoba odseče: — Noževa nema.

Kao da su očice rekile: — Da dam nož pa da onda... napravite svašta...

Nekakva sličnost ga zaprepasti; tad se gazdino telo okrenu leđima; i ošinu pogledom od kojeg bi se i bik povalio.

— Dobro, uostalom: makaze... To što je nameravao — bilo je u suštini: kres!

On se zatrese nad makazama: — Ne morate da zavijete — ne, ne... Stanujem tu u blizini... Mogu i ovako: doneću i ovako...

Tako rekavši, on strpa u džep minijaturne makaze kojima kicoši seku nokte; i — jurnu.

Začudjeno, uplašeno je gledala kvadratna glava uska čela (iza bleštave teže) s najvećom upornošću — shvatiti, kako bilo da bilo, ma po koju cenu: shvatiti, ili...

Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

— Čeona kost nije mogla sve da shvati; čelo je bilo usko, u poprečnim borama; izgledalo je da plače.

—